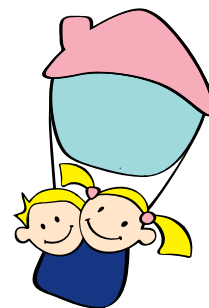

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

VRTIĆ PO MJERI
SUVREMENE OBITELJI 2

DIJETE I IGRA

*Djeca ne trebaju još više stvari.
Najbolja igračka koje dijete može imati
je roditelj koji sjedne s njim i igra se.*

Bruce Perry

Igra predstavlja veliki broj aktivnosti s kojima djeca razvijaju raznovrsne obrasce ponašanja koji nisu naslijeđeni, a potrebni su za opstanak (Duran, 2003). Djeca putem igre istražuju svijet oko sebe, pokušavaju ga razumjeti i prilagoditi (Starc i sur., 2004 prema Gjurković, 2018). *Igra je primarni način učenja* o sebi, drugima i okolini; univerzalna je, svoj djeci poznata, instinktivna te bitan dio odrastanja i formiranja osobnosti (Kralj, 2012).

Prema Gjurković (2018), *djeca putem igre stječu vještine sa svih aspekata razvoja*: socijalnog, emocionalnog, tjelesnog i spoznajnog. Igram dijete razvija osjećaj sigurnosti, samostalnosti, samokontrole, kompetencije te razvija vještine na svim područjima (motoričke, emocionalne, kognitivne, socijalne i govorne vještine) te jača samopouzdanje (Kralj, 2012). Istražuju svijet putem svih svojih osjetila, i nije dovoljno da samo gleda i sluša, već mora opipati, pomirisati, okusiti, sastaviti, rastaviti i na taj način zadovoljiti svoju znatiželju,

ali i potaknuti razmišljanje i zaključivanje što je temelj intelektualnog razvitka. Uz igru uče kako koristiti i kontrolirati mišiće, vježbaju okulomotornu koordinaciju, otkrivaju svijet i otkrivaju sebe.

Istraživači su uglavnom objašnjavali igru na dva načina: kao *društveni* fenomen i kao aspekt *spoznavanja* (Raboteg-Šarić, 2008). Gledajući na igru kao društveni fenomen onda promatramo u kojoj mjeri su djeca u interakciji s drugom djecom kad se igraju, a kada promatramo aspekt spoznavanja (kognicije) onda gledamo u kojoj mjeri igra pokazuje razinu dječjeg spoznajnog razvoja i potiče spoznajni razvoj.

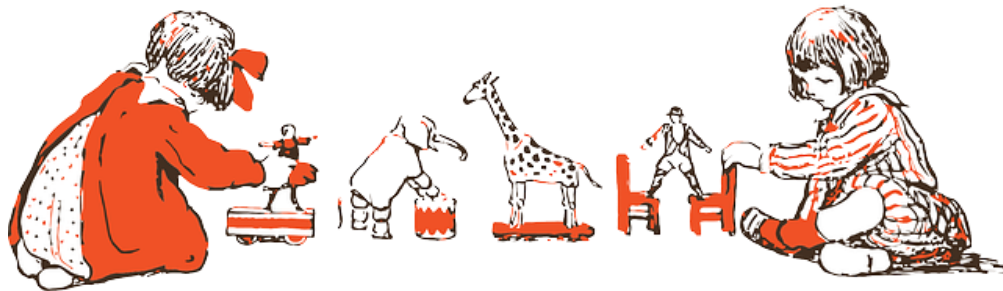
Društvena i nedruštvena igra

Mildred Parten je promatranjem djece u dobi od 2 do 5 godina utvrdili 6 tipova igre, u rasponu od najmanje društvene do najviše društvene. Prvi tip je *slobodno (nezaposleno) ponašanje* kod kojeg dijete promatra sve što ga trenutačno zanima, izgleda kao da se ne igra. Drugi tip je *promatranje* kod kojeg dijete većinu vremena provodi gledajući druge dok se igraju. Može pitati nešto djecu koja se igraju ili predložiti ali se ne uključuje. Sljedeći tip je *osamljena (nezavisna) igra* kod koje se dijete igra samo, s igračkama koje se razlikuju od igračaka djece u blizini, i ne trudi se da se zbliži s drugom djecom. Četvrti tip igre je *usporodna igra* kod koje se dijete igra samostalno ali među drugom djecom. Koristi slične igračke, ali ne nužno na isti način. Igra se pored a ne s drugima, ne nastoji utjecati na igru druge djece. Peti

tip igre je *udružena igra*. Kod ovog tipa igre dijete se igra s drugom djecom. Djeca slijede jedno drugo i pokušavaju kontrolirati tko se smije igrati u grupi. Sva se djeca slično igraju, nema podjele poslova ni organiziranosti oko bilo kojeg cilja. Svako dijete se ponaša onako kako samo želi i više ga zanima biti

s drugom djecom nego sama aktivnost. Zadnji tip društvene igre je *suradnička (organizirana) igra*. U ovom slučaju, dijete se igra u grupi koja se organizirala zbog nekog cilja. Djeca preuzimaju različite uloge i nadopunjuju jedno drugo u njihovim aktivnostima. Obično jedno ili dvoje djece kontrolira tko pripada grupi i usmjeruje aktivnosti.

Je li osamljena (nedruštvena) igra manje zrela od grupne igre?

Prije se mislilo da jest i da djeca koja se tako igraju imaju određene psihološke i društvene probleme. Međutim, istraživanja pokazuju da se nedruštvena igra uglavnom sastoji od korisnih, poučnih aktivnosti koje potiču dječji spoznajni i društveni razvoj. Djeca jednostavno nekad trebaju biti sama da se bolje koncentriraju na probleme, a nekima su draže takve nedruštvene aktivnosti nego grupne aktivnosti. Zbog toga moramo opažati i *što djeca rade* kad se igraju, a *ne samo igraju li se sama ili u društvu* s drugima.

Spoznajna igra

Piaget i Smilansky smatraju da napredovanje u kognitivnom razvoju tijekom ranog djetinjstva omogućuje djeci da napreduju od jednostavne repetitivne igre do složenijih oblika igara, koje onda dalje potiču spoznajni razvoj. Razlikujemo 4 tipa igre s obzirom na spoznajnu razinu: *funkcionalna* (senzomotorička) igra, *konstruktivna* igra, *igra pretvaranja* (dramska igra, „kao da“), te *igre s pravilima*.

Funkcionalnu igru karakteriziraju jednostavni mišićni pokreti koji se ponavljaju s predmetima ili bez njih (npr. kotrljanje lopte, povlačenje igračke na konopcu i sl.).

Konstruktivnu igru karakterizira manipuliranje predmetima da bi se nešto izgradilo ili stvorilo (npr. gradnja kule od kocki, rezanje ili ljepljenje slika i sl.).

Igra pretvaranja je vrsta igre u kojoj djeca koriste predmete i osobu kao simbol za nešto drugo. Djeca se igraju s lutkama kao živim bićima, ona mogu raditi pokrete rukom kao da ih hrane, zamišljaju da su u trgovini, kupuju, prodaju, ili pak glume akcijske junake.

Pojavljuje se oko 2. godine života a povećava se do 5. ili 6. godine jer se tada djeca sve više uključena u igre s pravilima. Vrsta i količina simboličke igre se mijenja od osamljenog pretvaranja

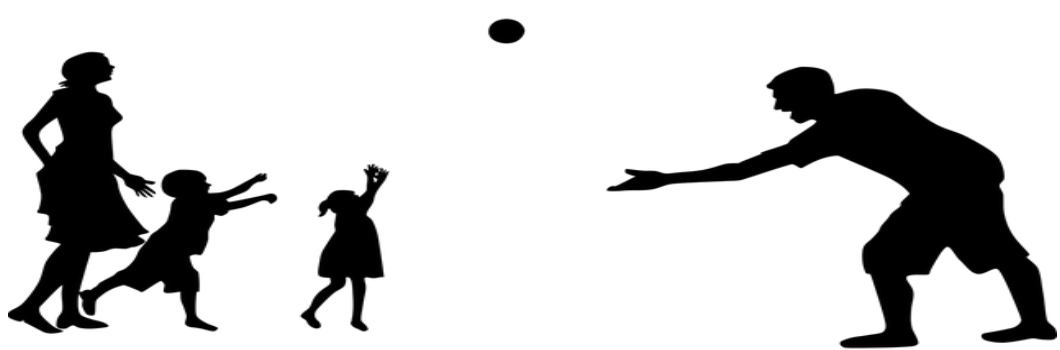

da su netko drugi do sociodramske igre koja uključuje drugu djecu. Djeca uče kako razumjeti gledište drugih ljudi, razvijaju vještine rješavanja problema u donosima s drugim ljudima i postaju kreativnija.

Igre s pravilima se javljaju oko 5. ili 6. godine života. Podrazumijevaju bilo koju aktivnost s pravilima, strukturom i ciljem (npr. postići pobjedu), kao što su igre lovice, preskakanje konopa i sl.

Uloga roditelja

Većina odraslih je s vremenom napustila igru kao način provođenja slobodnog vremena i odabrali druge načine kao što je ispijanje kave, gledanje sportskih utakmica i sl. Igra je dječji svijet i ona nosi puno informacija o samom djetetu. Ako želite upoznati svoje dijete, ona je to najbolje učiniti na način da mu pristupimo dok se igra, ili još bolje da i sami budete zaigrani. Razmislite koje ste igra vi birali kada ste bili mali?; jeste se igrali sami ili ste volili društvo?; kako su vaši roditelji reagirali?; što želite svom djetetu prenijeti?.

Biti u istoj prostoriji sa svojim djetetom ne znači da ste uistinu sa svojim djetetom. Pružajući im pažnju pri igri smanjiti ćete potrebu djece da privuku vašu pažnju nepoželjnim ponašanjima (npr. plakanje, bacanje po podu, uništavanje predmeta, prolivanje kozmetike i sl.)

Pripemila: Antonia Sunara, mag. Psych.; DV Grigor Vitez

Vrtić po mjeri suvremene obitelji 2, UP.02.2.2.08.0016

Literatura:

- Duran, M. (2003). *Dijete i igra*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Gjurković, T. (2018). *Terapija igrom: kako razviti vještine za razumijevanje djeteta i produbiti odnos s njim*. Split: Harfa.
- Kralj, D. (2012). *Zašto je igra važna za razvoj djece?*. Preuzeto s: <https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno teme/zasto-je-igra-vazna-za-razvoj-djece/> (16.07.2015.)
- Raboteg-Šarić, Z. (2008). *Psihologija djetinjstva i adolescencije*. Skripta za studente. Zagreb: Hrvatski studiji.